

Plads til afslapning og fordybelse

Tekst og fotos
Marianne Nørregaard

Den store parklignende have omkring Pension Bølshavn er hen ad vejen blevet til, efter Gertrude og Manfred Richter-Reichhelm overtog stedet i 1996. Dengang lignede området mest en vildmark kombineret med resterne af en tidligere kartoffelmark, efter at pensionatet havde stået tomt i 10 år. Ægteparret har holdt sommerferie på Bornholm siden 1976 og vendte tilbage så ofte de kunne. Da de fik chancen for at købe den gamle familiepen- sion, slog de hurtigt til.

- Vi fik en opringning fra en bekendt i lokalsamfundet, der fortalte, at nu var

pensionatet til salg. Vi kendte udmærket beliggenheden, og vi havde da også talt lidt om, at vi godt kunne tænke sådan et sted. Sådan som man af og til gør, når man kommer forbi en ejendom, der falder i ens smag.

- Pensionatet var udbudt til en rimelig pris, så vi blev ret hurtigt enige om, at det kunne vi ikke sige nej til. Og vi købte det uden at have set det først, men vi har aldrig fortrudt det fortæller Gertrude Richter-Reichhelm, imens hun viser rundt på den smukt restaurerede ejendom.

Hendes mand, der har ladet sig pensionere efter en karriere med egen urologisk klinik i Berlin, er i gang med at vande blomster i altankasserne på første sal. I stedet for at behandle patienter, er han nu medhjælpende ægtemand og tager blandt andet del i arbejdet med at ordne værelser. Da de købte pensionatet, var det sær-

deles spartansk indrettet med 17 små værelser med seng, bord og stol uden bad og toilet, og da hun åbnede et af skabene gangen, fandt hun 17 natpotter af varierende materialer og farver. Plastic, emalje og porcelænspotter, uddyber husets frue med et smil.

I dag er de 17 små værelse bygget om til fem store meget forskelligt og smagfuldt indrettede værelser, med hver sit lækre lyse badeværelse, som der er gjort meget ud af. Fordi hun og hendes mand har oplevet kedelige badeværelser på mange af øens udlejningssteder, konstaterer Gertrude Richter-Reichhelm.

Græs, natur og gamle træer

Til højre for indgangen til pensionatet er der via en låge indgang til den øverste del af haven. Her er også en lille terrasse

udenfor restauranten, hvor de logerende kan spise morgenmad eller restaurantens gæster kan få serveret frokost eller aftensmad, når vejret er til det. Den øverste haveafdeling, der blandt andet prydes af et kolossalt stort morbærtræ, er for en stor del afskærmet af en tæt læhæk fra gammel tid.

På dagen for besøget er der absolut vindstille, hvilket hører til sjældenhederne, men man fornemmer måske netop derfor den fred og ro, der hersker i hele den del af haven, der skåner ned mod klippekysten. Her er rigelig plads til afslapning og fordybelse på den store græsplæne blandt kæmpemæssige gamle træer og til lyden af fuglenes sang og blide bølgeskvulp. Udsigten er fortryllende hen over den lille strand i bugten ved siden af, og der er masser af steder man kan slå sig ned med en god bog eller en kop kaffe.

Riddersporer er mest hybrider

Ridderspore (delphinium) hører til ranunkelfamilien og er giftig som de fleste i denne familie. Langt størstedelen af de riddersporer, som er på markedet, er hybrider, og det kan være uhyre vanskeligt at opdrive naturformerne, men der findes vildtvoksende arter af ridderspore både i Europa, Nordamerika og Asien. De vokser i skovbryn, krat eller ikke helt våde enge, altid i en fugtighedsbevarende jord.

Det er planter, der passer glimrende ind i havesammenhænge og kan tåle let skygge og næsten fuld sol, bare jorden ikke bliver for tør.

Hybrider, som er nemme at skaffe, findes i et hav af forskellige sorter. Generelt er det oprette stauder, som kan være lidt buskagtige. De kan blive op til to meter høje, afhængig af sort og vækstbetingelser.

Ridderspore har mørke håndlappede blade, som i sig selv er dekorative, men det er de markante blomster, der gør, at de er populære og gør dem anvendelige i mange havesammenhænge.

Selve blomsterne kan være i alle nuancer inden for blå og lilla til de hvidlige. De sidder samlet i store endestillede klaser. Desuden kan blomsterne være enkelte eller mere eller mindre fyldte. Blomstringstiden er fra juni, og når de er afblomstret, kan man klippe dem ned, og man vil efterfølgende få et nyt blomsterflor i september-oktober.

Delphinium er planter, der trives godt i en næringsrig jord, og de kvitterer for en gang kompost i løbet af sommeren. Der bør dog ikke tilføres kompost efter august.

Hvis der kommer meget tørre perioder, kan det være en god idé at vande, da de bliver grimme i tørke.

Det er let at formere ridderspore ved deling om foråret. Man kan også formere ved basisstiklinger. Det gør man ved at stille en potte med nedklippede riddersporer ind i drivhuset, da de første nye skud er glimrende stiklinger, der let får rod. (havenyt.dk)

Turen går forbi en lille terrasse langs med huset og et gæsteværelse, der ligger halvvejs i kælderens, men med et stort vindue som udsigten kan nydes igennem. Foran terrassen blander en gruppe violblå riddersporer sig med margueritter og gule morgenfruer, og længere henne har et stort figentræ sit voksested op ad det nye hus. Det blev opført for fire år siden, og danner rammen om ægteparrets bornholmske hjem, men det bliver også lejet ud, når de ikke selv bor der. Fra huset og et godt stykke ned ad skrænten er der etableret en hæk af hybenroser, der falder naturligt ind i landskabet, og i havens nordligste ende er der opført en overdækket grillhytte med magelige sofaer langs med væggene og et par borde og stole. Her slapper en af de logerende netop af med pensler, farver og lærred, og foran det nye hus har ægteparret anlagt en lille morgen-solterrasse af strandsten i forlængelse af soveværelset. Her nyder de ofte den første kop kaffe inden dagens pligter kalder.

Hus i tre etager

Terrassen er omgivet af masser af digitalis, der breder sig år for år imellem hortensia, rododendron, roser og andre vækster. Desuden kan man få øje på en hel del buksbom, som var det ønske, Gertrude Richter-Reichhelm opgav til venner og bekendte, da hun fyldte 60. Folk kom fra nær og fjern, og mange kendte ikke hinanden i forvejen. Men det kom de til, da de steg ud af bilerne på »Villum Clausen« og så buksbomplanter i de andres biler. Så blev de klar over, at de var på vej til den samme fest, fortæller hun.

Ved siden af den lille terrasse fortsætter belægningen af strandsten på endnu en terrasse for enden af haven. Den er omgivet af klipper og et lille skovområde, og her vokser hosta, digitalis, bregner og forskellige andre af de planter, der na-

turligt trives i området. Som om det også var naturens eget værk, er der anlagt en trappe af natursten, der fører op en stor træterrasse foran husets midterste etage. Det er her stuen og køkkenet ligger og foran køkkenet en lille gårdhave, der vender ud mod vejen. På skrænten, der afgrænser gårdhaven blomstrer en overdådighed af engelske roser, hvor der før var vildnis, ligesom et romantisk udvalg af blomster i kurve og potter vidner om Gertrude Richter-Reichhelms store haveglæde.

Hun fortæller, at der førhen lå en stald med et hønsehus ovenpå, der hvor huset er opført. Og kun fordi der lå en bygning i forvejen fik de lov til at opføre en ny ejendom på stedet. På præcis det samme areal - hverken mere eller mindre - og derfor blev det et hus i tre etager, for at udnytte terrænet bedst muligt. Før de gik i gang, mente mange, at de aldrig fik lov til at bygge et hus på grunden, og beliggenheden taget i betragtning kan man også godt forstå at håndværkerne, som hun forklarer, var skeptiske. Når man sidder i en af de hvide stole på træterrassen og kigger ud over haven, havet og bugten, er det også svært at komme i tanker om nogen skønnere udsigt.

For ægteparret Richter-Reichhelm er det deres 13. sæson som indehavere af Pension Bølshavn, og til trods for at de holder utrolig meget af stedet, har de valgt at sætte det til salg. De ville egentlig godt have beholdt det nye hus som bolig og have solgt resten fra, men det kan ikke lade sig gøre i henhold til regler og bestemmelser.

- Men det har været en meget stor glæde for mig at indrette og drive stedet, pointerer Gertrude Richter-Reichhelm, der netop står over for at holde sin første sommerferie i 13 år. Samtidig benytter hun og ægtemanden lejligheden til at fejre deres 40 års bryllupsdag med en rejse til Grønland.

